

Скъпи читатели,

ето че Вашето списание отново пристига при Вас заедно със събуждането на природата в началото на пролетта. И докато сте поседнали в парка, за да се порадвате на топлото слънце или в собствената си градина да погледате първите пролетни цветя, новият брой на „Роден глас“ със сигурност ще направи почивката Ви още по-приятна. Знаено е, че в определени ситуации не е прилично да се говори за възрастта, но когато една медия е навлязла в своята 49-та година, това вече е гаранция за стабилност и сериозна традиция.

Началото на месец март предложи много събития, които намериха място в традиционните ни рубрики. С кратки репортажи се включиха сънародниците ни от Кладно, Усти над Лабем, Млада Болеслав, Бърно, Пилзен, Хоржовице. Наред с тях ще се запознаете с новия официален представител на нашето малцинство към Правителството на чешката държава, който не крие амбицията си да работи в полза на българската общност.

Защо карнавалът „Сурва“, вписан в световната съкровищница на ЮНЕСКО, през 2020 г. не се състоя, ще научите от репортажа на Анжела Гюрова, която в края на миналата година успешно завърши първата част на стаж си в нашето списание, на което е посветила и бакалавърската си работа. Ако пък предпочитате културните събития, можете да прочетете има ли предизвикателства в превода от български на чешки език, а книгата „Втората България“ ще Ви срещне със сънародници, живеещи по всички краища на света и, същевременно, ще Ви даде възможност да дописвате своята история в нея. Този път Мирела Костадинова разказва за една от най-големите български белетристички, преминала през чистилището на Народния съд, а в рубриката „Библиотека“ ни гостува млад и талантлив писател, родом от емблематичния Северозапад.

Колко много можем да научим от грешките си доказва новоизлязъл учебник, насочен към чуждестранните студенти, за който информира доц. Елена Крейчова. Естествено, ще надникнем и в класните стаи на неделните ни училища в Бърно и Хоржовице, а на уроци по родолюбие в БСУ „Д-р П. Берон“, гр. Прага ни кани Милка Кралчева.

Съвсем за накрая и напълно съзнателно оставих нашата нова рубрика Dotkněte se Bulharska – тя е вдъхновена от популярната легенда, разказваща, че когато Господ раздавал земя на народите, българите били последни и за тях не останало нищо. Затова получили късче от рая. Рубриката е насочена към нашите чешки приятели и им дава възможност да се докоснат до уникални кътчета на Отечеството ни, да изпробват автентични кулинарни рецепти. В посока България ще ги води Надежда Серафимова, а ароматните гозби ще майстори Теодора Георгиева.

Приятно четене!

Камелия Илиева, главен редактор

Горд съм, че мога да представлявам българското малцинство

От есента на 2019 година българската диаспора официално има нов представител към Съвета на националните малцинства на чешкото правителство. Неговото име е Георги Бечев – кой е той, как си представя работата си и кои ще бъдат приоритетите му – за всичко това – в открит разговор.

Уговаряме си среща в едно кафене в центъра на Прага. Както винаги, пристигам няколко минути по-рано, избирам сравнително тиха маса и впервам притеснен поглед към входа – не сме се виждали никога и не съм сигурна дали ще се познаем. Първото впечатление, което оставя Георги Бечев е за скромен, дори притеснителен човек. То обаче бързо се разсейва, когато се разприказваме – интересен събеседник, с познания за балканската култура, говорещ няколко езика.

Аз съм наполовина българин и наполовина чех

Бащата на Георги пристига в чешката столица през 60-те години на миналия век, за да следва. Среща майка му, която е

пражанка, и създават семейство. „Родът на баща ми е от Родопския край, от ранно детство познавам особеностите и на помашкото, и на турското население – за мен това е много интересно. Баба ми и дядо ми са от селата Славейно и Петково – те са в Централните Родопи, близо до Момчиловци, на около 30 км от Смолян. През 40-те години на миналия век се преселват в Кърджали, защото в Родопите няма поминък. По това време тръгва голяма вълна на изселване – някои на север към Пловдив, а другите, като нашите – към Кърджали. Там се образува голяма врангажийска (франгажийска) общност. По това време по-голямата част от населението в града е турско, а на новопреселилите се започнали да викат врангажийци. Част от нашите роднини все още живеят в Централните Родопи, но най-близките от тях, например леля ми, е в Кърджали.“

Всички ние сме комшии

„Завършил съм славянска филология със специализация към балканските езици – българска филология, но паралелно с това изучавах и гръцки, и сръбски език. От много ранна възраст изпитвам страст към балканските народи и балканската среда, много са ми мили. Според мен всички сме комшии, стремя се да разсъждавам за Балканите и да ги приемам като форма, която лежи над самите нации, като една обща културна среда, която свързва различните етноси. Аз с това се и занимавах – след дипломирането ми, защитих и докторска дисертация, в която изследвах българския фолклор, по-точно музикалния фолклор и обредите, които свързват българите и гръците – това е нестинарството от една страна или т. нар. асиметрични форми в българската музика – неравноделните ритми, които са типични и за гръцката, и сръбската музика, макар в българската да са по-добре представени. Тези неща силно свързват отделните балкански народи и става дума за обща балканска култура, която е повлияна и от Изток, в рамките на многовековното съжителство в една обща държава – османската. Много от тези влияния тепърва предстои да бъдат изучавани. Като филолог се занимавах задълбочено с явленията на т. нар. Балкански езиков съюз – близостта между езици, които не са от едно езиково семейство и въпреки това намираме много сходни свойства. По същия начин разглеждах и културата на балканските народи“.

За съжаление, животът разделя Георги Бечев от научната работа – българския и гръцкия език използва постоянно в ежедневието си, защото в Прага работи като екскурзовод с туристи от България, Гърция и Кипър. От единайсет години има и свой магазин. Неговата фирма Balkanova внася вълнени изделия от любимата му Родопска планина и, разбира се, от други краища на България, всички предмети са автентични и ръчно изработени.

Официален представител на българската диаспора

Моята номинация за този пост беше внесена от сдруженията „Възраждане“ и „Заедно“ още в началото

на 2018 г., тъй като изтичаше мандатът на тогавашния представител Светлана Лазарова. Бях подкрепен от редица български организации, но заради политическата ситуация в Чехия, номинацията ми дълго време не беше разгледана от чешкото правителство. След парламентарните избори тук, първото правителство на Бабиш изобщо не се е занимавало с малцинствената политика, а второто Бабишово правителство тепърва през 2019 г. планира свикването на Съвета на националните малцинства, който в продължение на дълги години е част от чешката политическа система. Чешкото правителство разполага с няколко такива Съвета, които го консултират по различни въпроси: напр. има Съвет по човешките права, Съвет по ромските въпроси. Съветът на националните малцинства включва представители на всички официално признати от чешката държава национални малцинства. Заседава между 2 и 4 пъти годишно и решава отделните въпроси, свързани с проблемите на малцинствата. За съжаление, повече от година Съветът не е свикван, докато, накрая, през 2019 правителството назначава като официален представител на Съвета по човешките права г-жа Хелена Валкова (Helena Válková). Чак тогава правителството одобрява и моята номинация, която престоява около година и половина.

Досега е имало 2 заседания на Съвета – през октомври и през януари. Задачата на всеки официален представител е да работи, за да подпомага подобряването на състоянието на националните малцинства. Аз все още съм нов член, тепърва трупам опит. Аспектът на решаваните въпроси е много широк – напр. на последното заседание се обсъждаше искането на полското малцинство във всички гари на Североизточна Чехия информацията да се съобщава не само на чешки, но и на полски език. Немското малцинство пък настоява немският език да получи статут на най-висока охрана измежду малцинствените езици, което до известна степен е риск, защото според Европейската харта за регионалните или малцинствени езици това означава в администрацията на територията на бившите Судети чиновниците да говорят и на немски език.

Очаквам идеите на отделните сдружения

Аз отдавна работя с някои от тях – с Мария Захариева, председател на сдружение „Възраждане“ дълги години организирахме концерти, със „Заедно“ – помагал съм в организацията на Трифон Зарезан – така че – да – тези хора наистина ги познавам добре, както и Георги Георгиев, ръководител на танцов състав „Пирин“ от Бърно. Със сдруженията на АБС почти не се познавах до миналата година. През есента организирах среща с цел да се запознаем, да чуя различни мнения и предложения. За съжаление, не успяхме да се съберем много хора, но с някои успех да се запознах, с други се запознах през януари, на срещата, иницирана и организирана от посланик Йордан Първанов. Вече получавам някои идеи – оказва се, че през последните години много български граждани пътуват до Чехия да търсят работа и доста често стават жертви на измами и злоупотреби от страна на работодателите. Този проблем вече го поставих пред Съвета на малцинствата, защото години наред чешката държава игнорира този проблем и не взема мерки по него. В годишния доклад, който съм подготвил за състоянието на българското малцинство, и който вече изпратих, отчетливо съм записал този проблем. Найясно съм, че има разногласия между някои наши сдружения – те са много на брой, развиват различни културни дейности и техните интереси не винаги съвпадат. Така че аз, като официален представител, би следвало да се опитам да намеря някакви допирни точки между тях, които впоследствие да предложа на Съвета. В същото време смятам, че красотата е в разнообразието – няма нищо лошо да има много сдружения, които по различен начин да работят за съхраняване на българската национална идентичност. Като официален представител на нашата диаспора, аз не получавам хонорар, а работата е трудоемка и отнема доста време, но съм горд, че мога да представлявам българското малцинство, макар че съм наполовина българин, наполовина чех. Знам, че историята на българската диаспора в Чехия не е лека, но съм оптимист и вярвам, че ситуацията ще се подобрява. ◆